

Turist Rehberliği Mesleğe Kabul Sınavına Katılan Adayların Sınava İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Assessment of Candidates' Views Regarding the Tour Guide Admission Exam)

* Mehmet Mert PASLI^a , Nazik ÇELİKKANAT PASLI^a

^a Giresun University, Faculty of Tourism, Department of Recreation Management, Giresun/Türkiye

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi: 30.06.2025

Kabul Tarihi: 14.10.2025

Anahtar Kelimeler

Turizm

Turist rehberliği

Turist rehberi

Mesleğe kabul sınavı

Öz

Turist rehberi, turistlere tur boyunca eşlik eden, gidilen destinasyonu en iyi şekilde onlara tanıtan, turun sorunsuz bir şekilde tamamlanmasını sağlayan, turizm sektörünün en önemli paydaşlarından biridir. 2024 yılında turist rehberliği ile ilgili kanun ve yönetmeliklerde yapılan değişiklikler neticesinde turist rehberi olmak için aranan koşullara bir yenisi eklenmiş ve adayların son aşama olarak Turist Rehberliği Mesleğe Kabul Sınavı'nda başarılı olmaları istenmiştir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de ilk kez düzenlenen Turist Rehberliği Mesleğe Kabul Sınavı'na katılan adayların sınava ilişkin görüşlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan vaka (durum) çalışması yöntemi kullanılarak, sınava katılan 18 turist rehberi adayından veriler toplanmıştır. Toplanan veriler, içerik analizi yoluyla incelenmiştir. Araştırmada, katılımcıların sınav takvimi, duyurular, sınav merkezleri, sınav içeriği, itiraz süreci ve sınav hakkındaki genel görüşlerine yer verilmiştir. Katılımcılar, sınavın yalnızca iki ilde gerçekleştirilmesinin yüksek maliyet ve yorgunluk oluşturduğunu belirtmiştir. Duyurularda belirtilen bazı konuların sınavda yer almadığı ve bazı cevap seçeneklerinin hatalı olduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte, sınav süresinden genel olarak memnun kaldıkları gözlemlenmiştir. Bu görüşler doğrultusunda, gelecekteki sınavlar için çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Keywords

Tourism

Tour guiding

Tour guide

Tourist guiding profession admission exam

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

Abstract

The tourist guide is one of the most important stakeholders in the tourism sector, accompanying tourists throughout the tour, presenting the destination in the best possible way, and ensuring the tour is completed smoothly. As a result of changes made to the laws and regulations regarding tourist guiding in 2024, a new requirement was added for becoming a tourist guide, stipulating that candidates must successfully pass the Tourist Guiding Profession Admission Exam as the final step. The purpose of this study is to examine the views of candidates who participated in the Tourist Guiding Profession Admission Exam, which was held for the first time in Turkey. For this purpose, data were collected from 18 prospective tourist guides who took the exam, using the case study method, one of the qualitative research approaches. The collected data were analyzed through content analysis. The study includes participants' opinions on the exam schedule, announcements, examination centers, exam content, appeal processes, and general views about the exam. Participants noted that conducting the exam in only two cities resulted in high costs and fatigue. It was also expressed that some topics mentioned in the announcements were not included in the exam and that some answer options were incorrect. However, it was observed that the candidates were generally satisfied with the exam duration. Based on these views, various recommendations for future exams have been developed.

* Sorumlu Yazar

E-posta: mert.pasli@giresun.edu.tr (M. M. Paslı)

DOI: 10.21325/jotags.2025.1726

GİRİŞ

Turist rehberi, sektörün nitelikli, çok yönlü ve kültür düzeyi en yüksek iş görenlerinden biridir (Yenipınar & Yılmaz, 2019: 2). Literatürde turist rehberi ile ilgili çeşitli tanımlamalar bulunmaktadır. Çimrin (1995: 9), turist rehberini; “turistlere, ziyaretçi ve konuklara eşlik ederek; anıtlar, türbeler, mabetler, sanat eserleri, tarihi eserler, tarihi yerler, kalıntılar, folklor, doğal güzellikler, ulaştırma, konaklama, eğlence yerleri, avcılık, kayakçılık, hatıra eşyaları vb. hakkında bilgiler veren, gezdiren, temaslar sağlayan kimse” olarak ifade etmiştir. Medlik (2003: 46), turist rehberini; “bir tur organizatörü tarafından görevlendirilen ve gruba eşlik eden kişi” olarak belirtmiştir. Turist Rehberleri Birliği (2007: 21), turist rehberini; “Türkiye’yi yerli ve yabancı turistlere en iyi şekilde tanıtacak niteliklere sahip olan, onlara gezi süresince yardımcı olacak, Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın verdiği Profesyonel Turist Rehberliği lisansına sahip kişi” olarak tanımlamıştır.

Turist rehberi tanımlarındaki vurgular, turist rehberinin ziyaretçilere, çalıştığı kurumlara, yerel halka ve destinasyona yönelik rol ve sorumluluklarının olduğunu göstermektedir (Köroğlu, 2020: 24). Turist rehberinin eğitmen, hikâye anlatıcılığı ve arabulucu rolleri ön plana çıkan rolleri arasındadır (Hansen & Mossberg, 2016: 14). Çetin ve Yarcın (2017), turizm paydaşlarına karşı turist rehberinin rollerini şöyle özetlemiştir:

Tablo 1. Turizm paydaşları ve turist rehberinin rolleri

Turizm paydaşları	Turizm rehberi rolleri
Ziyaretçiler, turistler	Tercüman, eğitmen, lider, şovmen, vb.
Tur operatörleri, seyahat şirketleri	Çalışan, temsilci, organizatör, yönetici, vb.
Turizm hizmeti sağlayıcıları	Koordinatör, girişimci, satış elemanı, aracı, vb.
Destinasyon, yerel halk	Temsilci, elçi, aracı, vb.

Kaynak: Çetin & Yarcın, 2017: 347

Turist rehberi, ev sahibi destinasyon ile ziyaretçi arasındaki bağlantıdan ve destinasyonda sunulan turistik hizmetlere ilişkin genel izlenim ile memnuniyetten büyük ölçüde sorumludur (Ap & Wong, 2001: 551). Turist rehberi, ziyaretçilerin destinasyonu içselleştirmesine yardımcı olmakta ve destinasyon hakkındaki algısını önemli ölçüde şekillendirmektedir (Chowdhary & Prakash, 2022: 7). Başka bir ifadeyle turist rehberi, destinasyon imajının oluşumunda ve turist deneyimlerinin unutulmaz hâle gelmesinde kritik bir rol oynamaktadır (Syakier & Hanafiah, 2022). Rehberin sahip olduğu bilgi birikimi, gezdirdiği destinasyonlara hakimiyeti, tarihi ve kültürel yapılara ilişkin donanımı, iletişim becerisi ve dil yeterliliği, turistlerin rehberine yönelik algılarını ve tur programının genel kalite düzeyini olumlu yönde etkilemektedir (Kul, Dedeoğlu, Küçükergin, De Martino & Okumuş, 2024: 269). Dolayısıyla turist rehberinin, çağdaş, iyi eğitilmiş, bilgili, öz güvenli ve gezdirdiği bölgeye hâkim olması beklenmektedir (Değirmencioğlu, 2001: 190). Bunun için turist rehberliği ile ilgili gerekli standartları belirlemek, rehberlere etkili eğitim politikaları ve sertifikasyon süreçleri oluşturmak, rehberlik uygulamalarını denetlemek ve onları destinasyonlardaki projelere dahil etmek gerekmektedir (Rabotic, 2010: 362; Al-Okaily, 2021: 1096). Ayrıca turist rehberlerinin eğitim gereksinimleri, turizm sektöründeki yerel konular ve çalışma pratikleriyle uyumlu biçimde ele alınmalıdır (Sumanpala, Wolf & Weiler, 2023: 482). Kısacası turist rehberinin başarısı, aldığı eğitim ve kendini sürekli geliştirmesiyle bağlantılıdır. Turist rehberi olmak için alınan teorik ve pratik eğitim, rehberlik mesleğinin geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Alınan eğitimle sektörde çalışmaya başlayan turist rehberinin mesleki olarak kendini sürekli geliştirmesi de başarıyı önemli ölçüde etkileyecektir.

Turist Rehberliği Mesleğe Kabul Sınavı

Turist rehberi olmak için birtakım koşulları yerine getirmek gerekmektedir. Söz konusu koşullar, turist rehberliği mesleğiyle ilgili yayımlanan kanun ve yönetmeliklerde ayrıntılı bir şekilde belirtilmektedir.

Turist rehberliğiyle ilgili ilk kanun olan 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu, 22 Haziran 2012 tarihinde resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu'nun 3. maddesine göre, turist rehberi ünvanı için aranan koşullar; Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak, başvuru tarihi itibarıyla on sekiz yaşını doldurmuş olmak, üniversitelerin turist rehberliği bölümlerinin ön lisans, lisans veya yüksek lisans programlarından mezun olmak veya diğer bölümlerden en az lisans düzeyinde mezun olduktan sonra Bakanlığın gözetimi ve denetimi altında birlikler tarafından düzenlenen ülkesel veya bölgesel turist rehberliği sertifika programını başarıyla tamamlamak, yabancı dil yeterlilik belgesine sahip olmak, uygulama gezisini tamamlamak ve gezi sonunda yapılan sınavda başarılı olmak, “e” bendindeki suçlardan mahkûm olmamak ve daha önce meslekten çıkarılmamış olmak şeklindedir (Resmi Gazete, 2012).

27 Nisan 2024 tarih ve 7500 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesinde 6326 sayılı kanunun 3. maddesi ele alınmış ve turist rehberi ünvanı için aranan koşullar güncellenmiştir. Değişikliklerden bir tanesi eğitim koşulu ile ilgilidir. Üniversitelerin sanat tarihi ve arkeoloji bölümlerinden lisans düzeyinde mezun olanlar, en az yüz saatlik eğitim programı (turist rehberi yetiştirme programı) olarak eğitim koşulunu tamamlamış sayılacaktır. Ayrıca Çince başta olmak üzere Bakanlıkça belirlenecek Uzak Doğu dillerindeki adaylardan en az ön lisans düzeyinde mezun olanlar, en az yüz saatlik eğitim programı olarak eğitim koşulunu tamamlamış olacaktır. Değişikliklerden bir diğeri yabancı dil koşulu ile ilgilidir. Yabancı dil yeterlilik belgesine sahip olmayıp gerekli diğer koşulları tamamlayanlar, Türkçe turist rehberi olmaya hak kazanacaktır. Yeni eklenen bir diğer koşul ise Mesleğe Kabul Sınavı koşuludur. Mesleğe kabul koşullarının tümünü yerine getirenler, Bakanlığın talebiyle konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan Mesleğe Kabul Sınavı'nda başarılı olmaları halinde turist rehberi olmaya hak kazanacaktır (Resmi Gazete, 2024a). 07 Kasım 2024 tarih ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Kültür ve Turizm Bakanlığına Verilen Yetki ve Görevlerin Uygulanmasına Dair Yönetmelik'in 22. maddesine göre, sanat tarihi ve arkeoloji bölümlerinden lisans düzeyinde mezun olan ve Çince başta olmak üzere Bakanlıkça belirlenecek Uzak Doğu dillerine sahip en az ön lisans düzeyinde mezun olanların, en az yüz saatlik eğitim programı ile eğitim koşulunu tamamlayıp diğer koşulları yerine getirmeleri takdirde Mesleğe Kabul Sınavı'na girmeleri gerekmemektedir (Resmi Gazete 2024b). Turist rehberliği ile ilgili ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi mezunlarının ise diğer koşulları yerine getirdikten sonra Mesleğe Kabul Sınavı'na girmeleri şarttır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Kültür ve Turizm Bakanlığına Verilen Yetki ve Görevlerin Uygulanmasına Dair Yönetmelik hükümleri kapsamında, ilk kez yapılan Mesleğe Kabul Sınavı yetkisini Anadolu Üniversitesi'ne vermiştir. Bu doğrultuda Mesleğe Kabul Sınavı, 23 Şubat 2025 tarihinde Ankara ve İstanbul illerinde gerçekleştirilmiştir (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2025).

Mesleğe Kabul Sınavı'nda adayların sorumlu olduğu konu başlıkları; “Genel Turizm Bilgisi, Turizm Mevzuatı, Turizm Sosyolojisi, Türkiye'nin Tarihi ve Turizm Coğrafyası, Genel Türk Tarihi ve Kültürü, Osmanlı İmparatorluğu Tarihi, Arkeoloji ve Mitoloji, Roma, Yunan ve Bizans Tarihi, Genel Sanat Tarihi, Dinler Tarihi, Genel Sağlık Bilgisi,

İlk Yardım, Sağlık Turizmi, Turist Sağlığı ve Turist Psikolojisi, İletişim Becerileri ve Meslek Etiği, Anadolu Medeniyetleri Tarihi, Türk Halk Bilimi, Türk Dili ve Edebiyatı ile Geleneksel Türk El Sanatları, Türkiye'nin Flora ve Faunası, Doğa Tarihi, Müzecilik ve Tarihi Eserlere İlişkin Suçlar” olarak belirtilmiştir. Adaylara, söz konusu konulardan oluşan 100 (yüz) test sorusu sorulmuş ve cevaplandırmaları için 120 (yüz yirmi) dakika süre verilmiştir (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2025). 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Kültür ve Turizm Bakanlığına Verilen Yetki ve Görevlerin Uygulanmasına Dair Yönetmelik'in 22. maddesine göre, Mesleğe Kabul Sınavı 100 (yüz) puan üzerinden olup en az 70 (yetmiş) alan aday başarılı sayılacaktır (Resmi Gazete 2024b).

Türkiye'de ilk kez uygulanan Turist Rehberliği Mesleğe Kabul Sınavı'na dair gerçekleştirilen bu çalışma, söz konusu konudaki ilk araştırmalardan biri olması açısından oldukça önemlidir. Bu araştırmada, Turist Rehberliği Mesleğe Kabul Sınavı'na katılan adayların sınava ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Sınavı bizzat deneyimleyen kişilerin sınavı değerlendirmesi ve geleceğe yönelik tespitler yapması, gelecekte yapılacak sınavlara katkı sunacaktır.

Yöntem

Nitel araştırmalar, bireylerin algılarını, duygularını, deneyimlerini ve düşüncelerini öznel veriler aracılığıyla ele alarak olgu ve olayları doğal bağlamları içinde anlamayı ve açıklamayı amaçlamaktadır (Gürbüz & Şahin, 2018: 408). Araştırma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden biri olan vaka/durum çalışması (case study) tercih edilmiştir. Durum çalışmaları, bir olayı tüm yönleriyle ele alarak derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır (Güçlü, 2021: 53). Veriler, bu yöntemde uygun olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmış ve araştırma kapsamında elde edilen verilerin tanımlanabilmesi ve bu verilerin derinlemesine incelenmesi amacıyla (Yıldırım & Şimşek, 2021: 243), içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir.

Araştırma kapsamında görüşleri alınan tüm katılımcılara kendilerini rahat ve samimi bir şekilde ifade edebilmeleri için isimlerinin gizli kalacağı ve üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağı güvencesi verilmiştir. Araştırmaya katılan 18 turist rehberi adayı, bu çalışmaya gönüllü bir şekilde katılmıştır; katılımcı sayısı, araştırma sorularına alınan yanıtların doygunluğa ulaşmasıyla tespit edilmiştir. Amaca yönelik örneklem kapsamında katılımcılara ilk önce çalışmanın amacıyla ilgili bilgi verilmiştir. Daha sonra katılımcıların demografik özelliklerine ve konuya ilişkin bilgilerine (katıldıkları eğitim gezileri, sınava girdikleri yer vb.) dair veriler toplanmıştır. Katılımcıların sınavla ilgili deneyimleri, algıları ve davranışlarını öğrenmek amacıyla sorular yöneltilerek cevaplar yazılı olarak kayıt altına alınmıştır. Yazılı metinlerdeki görüşme sorularına göre katılımcıların her birine K1, K2, ... K18 gibi kod verilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular, nitel verilerin analizi ve araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri ile sınırlıdır. Çalışma kapsamında ulaşılan sonuçlar, yalnızca yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular ve ilk Turist Rehberliği Mesleğe Kabul Sınavı kapsamında değerlendirilen verilerle sınırlıdır.

Araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmak amacıyla çeşitli yöntemlerden faydalanılmıştır. Görüşme formlarının uzman görüşüne sunulması onay alınması araştırmanın güvenilirliğini sağlayan önemli bir ölçüttür (Akıncı & Sönmez, 2015: 103). Bu süreçte, görüşme soruları geliştirilmeden önce konuyla ilgili geniş kapsamlı bir literatür taraması yapılmış ve elde edilen bilgiler doğrultusunda hazırlanan görüşme formu, iki uzman akademisyenin değerlendirmeleriyle son halini almıştır. Nitel araştırmalarda katılımcı teyidi, güvenilirliğin sağlanmasında kullanılan diğer önemli bir ölçüttür (Creswell & Miller, 2000: 127). Araştırma sürecinde, katılımcıların görüşlerinin doğru temsil edilip edilmediği teyit edilerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Nitel araştırmalarda geçerliliğin

sağlanmasında, toplanan verilerin raporlanması ve araştırmacının sonuçlara ulaşma sürecinin açıklanması önemli bir rol oynarken, katılımcılardan doğrudan alıntılar vermek geçerliliği güçlendirmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2021: 282). Bu araştırmada, araştırma süreci hakkında açıklayıcı bilgiler verilmiş olup araştırmacının bulgular kısmında katılımcı görüşleri değiştirilmeden doğrudan aktarılmıştır.

Araştırmanın etik kurul izni, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler, Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 05.03.2025 tarihinde 03/147-GD karar numarasıyla sağlanmıştır.

Bulgular

Araştırma kapsamında katılımcılara ilk olarak demografik özelliklerini öğrenmeye yönelik sorular sorulmuştur. İlerleyen aşamada sınav takvimi, duyurular, sınavın gerçekleştirildiği şehirler ve merkezler hakkındaki görüşleri sorulmuş; ardından sınavın içeriği (konu dağılımı, zorluk seviyesi, soruların değerlendirilmesi vb.), itiraz süreci ve sınavın genel değerlendirmesi ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Elde edilen veriler, kategorilere ayrılarak sistemli hale getirilip yorumlanmıştır. Genel fikirleri desteklemek adına konuyla ilgili katılımcı olumlu ve olumsuz görüşleri örnek gösterilmiştir.

Araştırma verilerinin analizinde öncelikle katılımcıların demografik bilgileri incelenmiştir. Bu kapsamda, cinsiyet, yaş, turist rehberliği eğitim durumu, tamamlanılan eğitim gezileri, ikamet edilen şehir ve sınav merkezi (sınava girilen şehir) gibi temel değişkenler ele alınmış ve bu bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Turist Rehberliği Eğitim Durumu	Tamamlanılan Eğitim Gezisi Bölgeleri	İkamet Edilen Şehir	Sınav Merkezi
Katılımcı 1	Kadın	24	Lisans	Ege, Marmara, İç Anadolu	İzmir	Ankara
Katılımcı 2	Erkek	48	Lisans	Marmara	İstanbul	İstanbul
Katılımcı 3	Erkek	23	Lisans	Ege, Akdeniz, İç Anadolu	Antalya	Ankara
Katılımcı 4	Erkek	34	Ön Lisans	Ege, Marmara, İç Anadolu	Eskişehir	Ankara
Katılımcı 5	Kadın	22	Lisans	Akdeniz	Antalya	Ankara
Katılımcı 6	Kadın	48	Ön Lisans	Tüm Bölgeler	Ankara	Ankara
Katılımcı 7	Kadın	25	Lisans	İç Anadolu, Ege	Konya	Ankara
Katılımcı 8	Erkek	32	Lisans	Marmara, Akdeniz, Ege, İç Anadolu	Ankara	Ankara
Katılımcı 9	Erkek	26	Lisans	İç Anadolu	Eskişehir	Ankara
Katılımcı 10	Kadın	63	Yüksek Lisans	Marmara	İstanbul	İstanbul
Katılımcı 11	Erkek	28	Yüksek Lisans	Marmara, Ege, İç Anadolu, Akdeniz	İstanbul	İstanbul
Katılımcı 12	Erkek	45	Ön Lisans	Marmara, Ege, İç Anadolu, Akdeniz	Ankara	Ankara
Katılımcı 13	Kadın	48	Yüksek Lisans	Marmara	İstanbul	İstanbul
Katılımcı 14	Erkek	65	Ön Lisans	Marmara	Eskişehir	Ankara
Katılımcı 15	Kadın	43	Yüksek Lisans	Marmara	İstanbul	İstanbul
Katılımcı 16	Kadın	45	Ön Lisans	İç Anadolu	Nevşehir	Ankara
Katılımcı 17	Erkek	26	Yüksek Lisans	Marmara	İstanbul	İstanbul
Katılımcı 18	Kadın	55	Yüksek Lisans	Marmara	Kocaeli	İstanbul

Tablo 1'den görüldüğü üzere katılımcıların dokuzu kadın (%50), dokuzu erkektir (%50). Katılımcıların yaş aralığı 22 yaş ile 65 yaş arasında değişmektedir. Katılımcıların turist rehberliği eğitim durumları incelendiğinde, yedisi lisans (%38,89), beşi ön lisans (%27,78) ve altısı yüksek lisans (%33,33) mezunudur. Katılımcıların sınav merkezi tercihleri değerlendirildiğinde, on bir aday Ankara ilinde (%61,11) sınava girmeyi tercih ederken, yedi aday İstanbul'da (%38,89) sınava girmiştir. Katılımcıların sekizinin birden fazla bölgede eğitim gezisini tamamladığı

(%44,44) görülmektedir. Katılımcılardan on kişi tek bir bölge gezisi (%55,56) tamamlarken sadece bir kişi tüm bölgeleri (%5,56) tamamlamıştır.

Katılımcıların Sınav Duyurusu ve Sınav Takvimi Hakkındaki Görüşleri

09 Ocak 2025 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın internet sayfasında yayımlanan duyuru ve sınav takvimiyle birlikte Turist Rehberliği Mesleğe Kabul Sınavı süreci resmen başlamıştır. Araştırma kapsamında ilk olarak katılımcıların sınav öncesinde sınav ile ilgili edindikleri bilgilere dair duyuru ve sınav takvimi ile ilgili görüşleri değerlendirilmiştir.

Katılımcıların sınav duyurusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, çoğunluğunun duyuru içeriklerinden memnun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Genel olarak memnuniyetsizlik sebebi bilgilendirmenin sınav konuları hakkında yetersiz kaldığı yönündedir. Konu hakkındaki bazı katılımcı yorumları şu şekildedir;

Katılımcı 2: “Yetersiz olduğunu düşünüyorum. Çok genel ders adları, sınavın içeriği hakkında yeterli bilgi vermiyor.”

Katılımcı 3: “Memnun değilim; özellikle konular kısmı çok yüzeysel. Hangi konulardan kaç tane soru çıkacağı, yüzdeleri gibi detayların belirtilmesi gerekiyordu. Kesinlikle konu başlıklarının daha da detaylandırılması gerek.”

Katılımcı 15: “Daha açıklayıcı olabilirdi.”

Katılımcıların sınav takvimiyle ilgili görüşleri incelendiğinde, memnun olmayanların memnun olanlara oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Memnuniyetsizlik yaşayan katılımcıların büyük bir kısmı, sınav ilanı ve sınav tarihi arasındaki sürenin kısalığı ile gelecek sınavlara dair bilgi eksikliğine odaklanmaktadır. Konuyla ilgili katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir;

Katılımcı 4: “Mezuniyete az kala son anda değiştirilen kanun sebebiyle koskoca bir belirsizlik ve kokartsız boşa geçen bir yedi ay olmuştur. Sınav yılda kaç kere yapılacak, ne zaman yapılacak hangi illerde yapılacak, bütün bu bilgiler bir yıl öncesinden ilan edilmelidir.”

Katılımcı 3: “... Sınav sonuçları hemen açıklanmalı ve sınav yıl içinde üç veya daha fazla kez tekrarlanmalı.”

Katılımcı 1: “Takvim gayet açık ve anlaşılırdı o yüzden memnunum.”

Katılımcıların Sınav Merkezleri Hakkındaki Görüşleri

Araştırma kapsamında, katılımcıların sınava girdikleri sınav merkezlerinin il bazındaki görüşleri incelenmiştir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu sınavın yalnızca İstanbul ve Ankara'da yapılmasını eleştirmektedir. Konu hakkındaki katılımcı yorumları şu şekildedir;

Katılımcı 6: “Ankara ve İstanbul dışından gelenler için çok zorlu bir süreç oldu. Mevsim şartları ve yol koşulları olumsuzdu.”

Katılımcı 7: “Yalnızca iki şehirde yapılması bu şehirlere uzak konumda yaşayanlar için ulaşım, konaklama, zaman ve ekonomik açıdan epey zorlayıcı.”

Katılımcı 4: “Ankara, Eskişehir'e yakın olması sebebiyle benim için rahat bir seçenektir. Ancak Doğu Karadeniz, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Akdeniz Bölgesinden katılacak adaylar için de bir o kadar uzak bir şehir. Mutlaka diğer bölgelerden adaylar için de yakın şehirler belirlenmelidir.”

Elde edilen veriler doğrultusunda katılımcıların sınava girdikleri okul, üniversite hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Katılımcıların sınava girdikleri okul ile ilgili görüşleri incelendiğinde, memnun olmayanların memnun olanlara oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar, sınav merkezlerinin fiziksel şartları ve eksiklikleri dolayısıyla memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Konu hakkındaki katılımcıların düşünceleri şu şekildedir;

Katılımcı 1: "... amfisinde sınava girdim ve sıralar o kadar küçüktü ki sınav kâğıdı dikine bir şekilde bırakılınca neredeyse yarısı boşlukta kalıyordu."

Katılımcı 9: "Sıralar çok küçük ve amfi inanılmaz soğuktu."

Katılımcı 10: "Sorun yoktu. İyiydi."

Katılımcıların Sınav İçeriği Hakkındaki Görüşleri

Katılımcılara, duyuruda belirtilen konular ile sınavda çıkan konu ve soruların uyumu, sınavla ilgili kaynaklara ulaşım durumları, sınav soruları hakkındaki genel görüşleri, itiraz süreci ve sınav süresi hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların çoğunluğu genellikle sınav duyurusunda belirtilen konular ile sınavda çıkan soruların örtüşmediği konusunda memnuniyetsizliklerini dile getirmiştir. Sınavda çıkacağı belirtilen konularla sınavda sorulan soruların uyumu konusunda katılımcıların yorumları aşağıda belirtilmiştir;

Katılımcı 10: "Konularla ilgili soru dağılımı orantısız. Her konudan gelmediği gibi bazı konulardan da fazlasıyla vardı. Örneğin; Osmanlı Selçuklu neredeyse hiç yokken Bizans ve Antik dönem gereksiz çoktu."

Katılımcı 3: "Sınavda çıkacağı belirtilen konular o kadar genel yazılmış konulardı ki mecburen örtüşmekte. Ancak bu konuların daha detaylandırılması, konular detaylandırılmayacaksa sorularında genel sorulması gerekmekte."

Katılımcı 4: "Bir rehberin her konuda cevabı olmalı. Rehberlik birikimdir. Sorular rehber sorusuydu bence."

Katılımcıların çoğunluğunun sınav konularıyla ilgili kaynak bulmakta zorluk yaşadıkları belirlenmiştir. Sınavı düzenleyen kurumun kaynaklarına erişimde güçlük çektikleri ve aynı konuyla ilgili benzer kaynaklarda farklı cevaplar buldukları yönünde eleştiriler öne çıkmıştır. Katılımcıların görüşleri şu şekildedir;

Katılımcı 13: "Konu başlığı var, kaynak yok. Kaynak gösterilmeli, bilgi uçsuz bucaksız bir olgu."

Katılımcı 7: "Sınav ilk kez yapılmasına rağmen referans alabileceğimiz kaynaklar gösterilmedi. Bir bilgiyi birçok kaynaktan öğrenebilmemiz bir gerçek, ancak soruların, hazırlayanın kendi oluşturduğu cevaplarla örtüştüğü izlenimi vardı. Bazı bilgiler farklı kaynaklarda değişiklik gösterebiliyor; bu nedenle, soruları cevaplarken neye dayanarak cevap vereceğimiz ve soruların hangi kaynağa dayandığı tam bir muamma."

Katılımcı 17: "Kaynak bulmada sıkıntı yaşamadım ancak sınava çalışma süreci kaotikti, sebebi daha önce yapılmadığından ötürü herhangi bir öngörülebilirliğe sahip olmaması."

Katılımcıların sınavda sorulan sorulara dair görüşleri incelendiğinde, bazı soruların çelişkili cevaplar sunduğu ve aşırı detaylı soruların yer aldığı görülmüştür. Sınavda çıkan sorular hakkında katılımcıların ifadeleri aşağıdaki gibidir;

Katılımcı 11: "... bazı soruların cevapları maalesef iki doğru şıkkı içeriyordu, bu da çelişkili bir durum oluşturdu. Umarım bu sorular yanlış olarak değerlendirilir ve iptal edilip artı puan olarak geri dönüş sağlanır. İlerideki sınavlarda da soruların kesin bir yanıtı olacak şekilde hazırlanmasını temenni ediyorum."

Katılımcı 12: “Milyonlarca turist çeken ülkenin güzide önemli turistik eserleri varken kimsenin bilmediği, duymadığı, önemsiz yerler hakkında çıkan sorular çok gereksizdi.”

Katılımcı 16: “Sorular gayet iyiydi, turist rehberliği mezunlarına yönelikti.”

Sınavın uygulanmasının ve sonuçlarının ilan edilmesinin ardından itiraz süreci başlamıştır. Bu süreçte memnuniyetsiz katılımcı sayısının, memnun olan katılımcılardan daha fazla olduğu belirlenmiştir. Katılımcı yorumları incelendiğinde, itiraz sürecinde ücret talep edilmesi, soruların yayımlanmaması ve sınav kitapçığının kontrolü için yüksek ücret istenmesi en sık dile getirilen memnuniyetsizlik nedenleri arasında yer almaktadır. Katılımcılar konuya yönelik görüşlerini şu şekilde aktarmıştır;

Katılımcı 7: “Zaten sınav başvuru süreci, sınav ücreti, ulaşımımız vs. hepsini karşılamamız zorlayıcıyken itirazlar için de ek ücret talep edilmesini doğru bulmuyorum.”

Katılımcı 3: “Sınav sorularının online olarak sınavdan 2-3 gün sonra yayımlanması gerektiğini düşünüyorum. Zaten ekonomik olarak sıkıntılı olduğumuz bu günlerde tekrardan Eskişehir’e gidip sınav sorularını görmek için para harcamak gereksiz. ...”

Katılımcı 4: “Genel olarak sorularına itiraz etmeyi gerektirecek nitelikte ihtilafı, tartışmalı, yanlış ya da aşırı zorlukta bir soru yoktu. Birkaç ayrıntı soran soru vardı ki o da seçicilik anlamında gayet kabul edilebilir.”

Araştırmaya katılan tüm katılımcılar, sınav süresinden memnun olduklarını belirtmiş ve bu konuda olumsuz bir görüş belirtmemiştir. Sınav süresiyle ilgili genel bir memnuniyet söz konusudur.

Katılımcıların Mesleğe Kabul Sınavı Hakkında Genel Görüşleri

Katılımcılara son olarak sınav hakkındaki genel görüşleri sorulmuştur. Mesleğe Kabul Sınavı hakkında olumsuz yorumların, olumlu yorumlara oranla çok daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların sınav hakkındaki yorum örnekleri aşağıda verilmiştir;

Katılımcı 14: “Bu sınavın yapılması anlamsız. 2 yıl boyunca gördüğüm derslerden iki yıl sonra tekrar sınava girmek, yüksek not ortalamasıyla mezun olmama rağmen hala güvenilmemesi insan da ciddi soru işaretlerine neden oluyor. Konuların çok kapsamlı, verilen çalışma süresinin kısıtlı olması ve çalışma kaynağının olmaması adil bir sınav süreci yaşamadığımızın delilidir.”

Katılımcı 3: “... Bu sınava "Turist Rehberliği" bölümünden mezun olmamış kişilerin katılması gerektiğini düşünüyorum.”

Katılımcı 18: “Sık sık yapılmasını, genel kültürümüzü ve bilgi donanımımızı ölçecek seviye olarak orta ve daha kaliteli sorular sorulmasını diliyorum.”

Sonuç

Turist Rehberliği Meslek Kanunu’ndaki değişikliklere yönelik ilgili alan yazında çeşitli görüşler bulunmaktadır. Turist rehberleri ve meslek adaylarının genel görüşlerini değerlendiren araştırmalar, rehber olma koşullarından biri olan yabancı dil şartının kaldırılması ve Türkçe rehberlikte daha düşük taban ücret uygulanmasının, sektörde olumsuz etkiler yaratacağını ve mesleğin uluslararası bütünlüğünü olumsuz etkileyeceğini göstermektedir (Eker, Satıcı & Saltık, 2024: 83; Şahin, 2025: 84). Turist rehberliği alanındaki akademisyenler, meslek yasasındaki değişikliklerin

rehberler arasında adaletsizliğe yol açtığını ve bu adaletsizliğin temel nedeninin, kısa süreli eğitimler sonucunda bazı kişilerin mesleğe daha kısa sürede başlamasıyla meslekte nitelik sorunları yaratabilme olasılığı olduğunu belirtmektedir (Şengel & Demiroğlu, 2024: 623). Turist rehberi adayları da turist rehberliği eğitimi almamış kişilerin meslekte yer almasının, mesleğin kalitesini düşüreceğini ve istihdam olanaklarını azaltacağını ifade etmektedir (Can & Korkmaz, 2025: 1867). Bir diğer araştırmada da adaylar, farklı bölümlerden mezun olan öğrencilere yönelik eklenen politikaların, Türkçe rehberlik uygulamasının ve Mesleğe Kabul Sınavı'nın, kaygı düzeylerini artırdığına dikkat çekmektedir (Özsoy, 2025: 68).

Bu araştırmada, turist rehberliği alanında yapılan yasal düzenlemeler sonrasında getirilen koşullardan biri olan Mesleğe Kabul Sınavı hakkında katılımcıların görüşleri incelenmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde, cinsiyet açısından dengeli bir dağılım olduğu ve yaşların 22 ile 65 arasında değiştiği gözlemlenmiştir. Katılımcıların çoğunluğunun lisans düzeyinde turist rehberliği eğitimi aldığı, ayrıca ikamet ettikleri illeri içeren bölgelerin eğitim gezisini tamamladıkları belirlenmiştir. Özetle katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve coğrafi dağılım açısından çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir.

Geçmiş sınavların incelenmesi; öğrenme sürecini geliştirmek, üniversitelerdeki eğitimi şekillendirmek ve sınav formatlarını iyileştirmek açısından son derece önemlidir. Bu sebeple farklı alanlarda yapılan sınavlarla ilgili katılımcı görüşlerinin değerlendirildiği birçok nitel çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalara; ÖSYS (Şenel, 2015), PISA 2015 (Şimşek, Tuncer & Dikmen, 2018), LGS (Kablan & Bozkuş, 2021), ALES, YDS vb. (Orhan Karsak, 2019) ile KPSS (Taşan & Bektaş, 2016; Memduhoğlu ve Kayan, 2017) ve Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı (Akkaya, 2025) örnek olarak verilebilir. Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı sonrasında hukuk eğitiminin mesleki yeterlilik açısından değerlendirildiği araştırmada; sınavın sadece teorik bilgiye odaklandığı, diğer becerilerin göz ardı edildiği, sınav kaynaklarına ulaşımında zorluklar yaşandığı ve sınav sonuçlarının sadece geçti/kaldı şeklinde bildirilmesi nedeniyle yetersiz geri bildirim sağlandığı gibi eleştiriler yapılmıştır (Akkaya, 2025). KPSS sonrasında öğretmen adaylarının görüşlerinin incelendiği araştırmada; sınavın konu ve soru sayısının fazla olması eleştirilen konular arasındadır (Memduhoğlu ve Kayan, 2017: 1280). Turist Rehberliği Mesleğe Kabul Sınavı sonrasında gerçekleştirilen bu çalışmada da benzer eleştiriler getirilmiştir.

Elde edilen bulgular ışığında, Turist Rehberliği Mesleğe Kabul Sınavı hakkında sınavı hazırlayan kurumlara ve yetkililere şu öneriler sunulmuştur;

- Sınav duyuruları ve takvimi konusunda daha ayrıntılı bilgilerin verilmesi, konuyla ilgili memnuniyetsizlikleri azaltabilir. Sınava giren bir adayın, bir sonraki sınavın ne zaman yapılacağı konusunda herhangi bir fikri bulunmamaktadır. Duyurularda sınavın yılda kaç kez ve hangi tarihlerde yapılacağı konusunda bilgiler verilebilir.
- Sınavın gerçekleştirildiği tarihte ülkede etkili olan yoğun kar yağışı, birçok uçak seferinin iptal edilmesine ve ulaşım olanaklarının kısıtlanmasına neden olmuştur. Bu durum, sınav tarihleri belirlenirken mevsimsel hava koşullarının göz önünde bulundurulmasının önemini ortaya koymaktadır.
- Sınavın yalnızca iki ilde yapılması, adaylar açısından hem ek maliyetlere hem de fırsat eşitsizliğine yol açmaktadır. İstanbul ve Ankara dışındaki illerde yaşayan adaylar, konaklama ve ulaşım maliyetleriyle karşılaşmıştır. Gelecekte sınavın yapıldığı illerin sayısının artırılması ve her coğrafi bölgede en az bir sınav

merkezi oluşturulması, mevcut sorunların giderilmesine ve olası yeni sorunların önlenmesine katkı sağlayabilir.

- Gelecekte sınav merkezleri planlanırken sınıfların fiziksel durumları dikkate alınarak yetişkinlere yönelik sınıflar tercih edilebilir. Ayrıca sınav merkezlerinde havalandırma, temizlik ve sıcaklık düzenlemeleriyle ilgili önlemler alınması, mevcut memnuniyetsizliklerin gelecekte yaşanmasının önüne geçebilir.
- Sınav duyurularında belirtilen konu içerikleri ve konu dağılımları hakkında daha detaylı bilgiler verilmesi, sınav hakkındaki memnuniyetsizlikleri azaltabilir.
- Sınav kaynaklarının belirli olmaması, farklı kaynaklarda aynı konuya ait fikir ayrılıklarının olması gibi sorunların yaşanmaması için sınavı hazırlayan kurum tarafından kaynak bilgisinin paylaşılması veya açık erişime sunulması ve sınav soruları hazırlanırken adayları şüpheye düşürecek sorulardan kaçınılması gerekmektedir.
- Türkiye'deki birçok sınavda olduğu gibi sınav sonrasında çıkan soruların tamamı veya bir kısmı yayımlanarak sınava giren turist rehberi adaylarının kendilerini değerlendirmelerine olanak sağlanabilir. Ayrıca soruların yayımlanması, gelecek sınavlara girmeyi planlayan turist rehberi adaylarının sınav formatını görmelerine ve sınava çalışma stratejisi oluşturmalarına yardımcı olabilir. Bu durum, ilgili eğitim kurumlarının ders içeriklerini gözden geçirmelerine de katkı sunabilir.
- Sınavı hazırlayan komisyonda turist rehberliği alanında uzman kişilerin yanı sıra ölçme ve değerlendirme uzmanlarının da yer alması sağlanabilir. Ayrıca sınav hazırlanırken şüphe uyandıracak soruların önlenmesi için gerekli kontrol mekanizmaları kurulmalıdır. Böyle bir mekanizmanın varlığı, bu sınavda iki sorunun iptal edilmesine yol açan sorunların gelecekte tekrarlanmaması açısından büyük önem taşımaktadır.
- Turist Rehberliği Mesleğe Kabul Sınavı hazırlanırken TUREB, TÜRSAB ve turist rehberliği eğitimi veren kurumlardan görüşler alınarak sahada karşılığı olan bilgiler ön plana çıkartılabilir. Bu durum katılımcıların soru içeriklerine yönelik gerçekleştirdiği eleştirileri azaltabilir.
- Türkiye'de gerçekleşen diğer sınavlar baz alınarak sınava giriş ücretlerinde, itiraz süreçlerinde ücretler tekrar düzenlenebilir. Ücretlerin kaldırılması veya düşürülmesi konu hakkındaki eleştirileri azaltabilir.
- Sınavdan muaf bırakılan yönetmelikte belirtilen ilgili bölüm mezunlarının eşitlik ilkesi kapsamında bu sınavda başarılı olması şartı getirilerek yoğun eleştirilerin önüne geçilebilir.
- Sınav sonrasındaki süreçlerin daha hızlı yönetilmesi mağduriyetlerin oluşmasını önleyebilir.

Gelecekte araştırmacılar, sınava farklı bakış açılarıyla yaklaşan nitel veya nicel araştırmalar gerçekleştirebilir. Sınavda başarılı veya başarısız olan turist rehberi adaylarının süreçleri incelenebilir. Araştırmacılar tarafından gelecekte yapılacak sınavlarla ilk sınav arasındaki katılımcı yorumları kıyaslanabilir. Farklı ülkelerde turist rehberi olmak için uygulanan sınav içerikleriyle ilgili araştırmalar gerçekleştirilebilir.

Beyan

Makalenin tüm yazarlarının makale sürecine verdikleri katkı eşittir. Yazarların bildirmesi gereken herhangi bir çıkar çatışması yoktur. Araştırmanın etik kurul izni, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler, Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 05.03.2025 tarihinde 03/147-GD karar numarasıyla sağlanmıştır.

KAYNAKÇA

- Akıncı, Z. & Sönmez, N. (2015). Engelli bireylerin erişilebilir turizm beklentilerinin değerlendirilmesine yönelik nitel bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 26(1), 97-113. <https://doi.org/10.17123/atad.vol26iss195912>.
- Akkaya, M. A. (2025). Hukuk mesleklerine giriş sınavı (HMGS) sonrası hukuk eğitiminin mesleki yeterlilik açısından değerlendirilmesi. *The Journal of International Educational Sciences*, 12(42), 106-123. <https://doi.org/10.29228/INESJOURNAL.79608>.
- Al-Okaily, N. S. (2021). A model for tour guide performance. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 23(6), 1077-1101. <https://doi.org/10.1080/15256480.2021.1905584>.
- Ap, J. & Wong, K. K. F. (2001). Case study on tour guiding: Professionalism, issues and problems. *Tourism Management*, 22(5), 551-563. [https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(01\)00013-9](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(01)00013-9).
- Can, B. & Korkmaz, H. (2025). Turist rehberi adaylarının 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunda yapılan değişiklik hakkındaki değerlendirmeleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*. 13(2), 1855-1874. <https://doi.org/10.21325/jotags.2025.1636>.
- Chowdhary, N. & Prakash, M. (2022). *Interpretation and tour leadership, principles and practices of tour guiding*. Goodfellow Publishers Ltd..
- Creswell, J. W. & Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory into practice*, 39(3), 124-130. https://doi.org/10.1207/s15430421tip3903_2.
- Çetin, G. & Yarcın, Ş. (2017). The professional relationship between tour guides and tour operators. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 17(4), 345-357. <https://doi.org/10.1080/15022250.2017.1330844>.
- Çimrin, H. (1995). *Turizm ve turist rehberliğinin ABC'si*. Akdeniz Kitabevi.
- Değirmencioğlu, A. Ö. (2001). Türkiye’de turizm rehberliği eğitimi üzerine bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12, 189-196.
- Eker, N., Satıcı, Ü. G., & Saltık, S. (2024). Turist Rehberliği Meslek Kanunu’nda yapılan değişikliklerin profesyonel turist rehberleri ve meslek adaylarınca değerlendirilmesi, 6. *Ulusal Turist Rehberliği Kongresi*. Kütahya.
- Güçlü, İ. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri teknik-yaklaşım-uygulama*. Nika Yayınevi.
- Gürbüz, S. & Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri felsefe-yöntem-analiz*. Seçkin Yayıncılık.
- Hansen, A. H. & Mossberg, L. (2016). Tour guides’ performance and tourists’ immersion: Facilitating consumer immersion by performing a guide plus role. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 17(3), 1-20. <https://doi.org/10.1080/15022250.2016.1162347>.
- Kablan, Z. & Bozkuş, F. (2021). Liselere giriş sınavı matematik problemlerine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 211-231. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.800738>.
- Köroğlu, Ö. (2020). *Turist rehberliğinde mesleki gelişim*. Detay Yayıncılık.

- Kul, E., Dedeoğlu, B. B., Küçükergin, F. N., De Martino, M. & Okumuş, F. (2024). The role of tour guide competency in the cultural tour experience: the case of Cappadocia. *International Hospitality Review*, 39(2), 254-277. <https://doi.org/10.1108/IHR-04-2023-0021>.
- Medlik, S. (2003). *Dictionary of travel, tourism & hospitality* (Third Edition). Butterworth Heinmann.
- Memduhoğlu, H. M. & Kayan, M. F. (2017). Öğretmen seçme ve atama uygulaması olarak kamu personeli seçme sınavına (KPSS) ilişkin öğretmen adaylarının algıları. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(1), 1259-1291. <http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2017.45>.
- Orhan Karsak, H. G. (2019). Yüksek lisans öğrencilerinin lisansüstü programları giriş sınavlarındaki akademik öz yeterliklerine ilişkin görüşleri: Kırklareli üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsü örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 9(3), 442-450. DOI: 10.5961/jhes.2019.344
- Özsoy, A. (2025). Reflections of Law No. 7500 amendment on career decidedness of tourist guidance students. *Geographies, Planning & Tourism*, 5(1), 59-74. <https://doi.org/10.5505/gpts.2025.22932>.
- Rabotic, B. (2010). Tourist guides in contemporary. *Tourism International Conference on Tourism and Environment*, Philip Noel-Baker University, Sarajevo, Bosnia & Herzegovina, 4-5 March 2010, 353-364.
- Resmi Gazete (2012). 6326 Sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/06/20120622-2.htm>. Erişim Tarihi: 03.03.2025.
- Resmi Gazete (2024a). 7500 Sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/04/20240427-1.htm>. Erişim Tarihi: 03.03.2025.
- Resmi Gazete (2024b). 6326 Sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Kültür ve Turizm Bakanlığına Verilen Yetki ve Görevlerin Uygulanmasına Dair Yönetmelik. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/11/20241107-2.htm>. Erişim Tarihi: 03.03.2025.
- Sumanapala, D., Wolf, I. D. & Weiler, B. (2023). Enhancing tour guide training for delivering nature-based tourism experiences in a developing country. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 26(3), 464-488. <https://doi.org/10.1080/1528008X.2023.2253561>.
- Syakier W. A. & Hanafiah M. H. (2022). Tour guide performances, tourist satisfaction and behavioural intentions: A study on tours in Kuala Lumpur city centre. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 23(3), 597-614. <https://doi.org/10.1080/1528008X.2021.1891599>.
- Şahin, İ. (2025). Turist rehberleri yabancı dil şartının kaldırılması ve Türkçe rehberlik hakkında ne düşünüyor?. 7. *Ulusal Turist Rehberliği Kongresi*, Aksaray, Türkiye.
- Şenel, S. (2015). Görme engelli öğrencilerin üniversite giriş sınavı deneyimleri. *Hacettepe Journal of Educational Research*, 1(1), 1-17.
- Şengel, Ü. & Demiroğlu, H. (2024). Turizm rehberliği mesleği çalışma kartlarının farklı eğitim düzeylerine göre verilmesi üzerine bir değerlendirme. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 14(4), 609-626.

- Şimşek, M., Tuncer, M. & Dikmen, M. (2018). PISA 2015'e katılan öğrencilerin PISA'YA ilişkin görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(58), 559-569.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2025). *6326 Sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu Kapsamında Gerçekleştirilecek Mesleğe Kabul Sınavı Hakkında Duyuru*. <https://www.ktb.gov.tr/TR-389953/6326-sayili-turist-rehberligi-meslek-kanunu-kapsaminda-gerceklestirilecek-meslege-kabul-sinavi-hakkinda-duyuru.html>. Erişim Tarihi: 03.03.2025.
- Taşan, D. & Bektaş, O. (2016). Fen bilgisi öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına yönelik görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 81-100.
- Turist Rehberleri Birliği (2007). *Profesyonel turist rehberinin el kitabı*. TUREB.
- Yenipınar, U. & Yılmaz, L. (2019). Turist rehberliğinde uzmanlaşma. Editörler: Özlem Gürel ve Özlem Köroğlu. *Turist rehberliğinde uzmanlaşma içinde* (s.s. 1-35). Nobel.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.

Assessment of Candidates' Views Regarding the Tour Guide Admission Exam

Mehmet Mert PASLI

Giresun University, Faculty of Tourism, Giresun/Türkiye

Nazik ÇELİKKANAT PASLI

Giresun University, Faculty of Tourism, Giresun/Türkiye

Extended Summary

A tourist guide is one of the most qualified, versatile, and culturally sophisticated professionals in the sector (Yenipinar & Yılmaz, 2019: 2). A tourist guide is a person who accompanies tourists, visitors, and guests; providing information about monuments, tombs, places of worship, works of art, historical artifacts, historical sites, ruins, folklore, natural beauties, transportation, accommodation, entertainment venues, hunting, skiing, souvenirs, etc. (Çimrin, 1995: 9). A tourist guide is expected to be knowledgeable, well-trained, confident, and contemporary, with a strong command of the area they are guiding (Değirmencioglu, 2001: 190). To achieve this, it is essential to establish the necessary standards for tourist guiding, create effective training policies and certification processes for guides, supervise guiding practices, and involve them in destination-related projects (Rabotic, 2010: 362; Al-Okaily, 2022: 20). The emphasis in the definition of a tourist guide indicates that the tourist guide has roles and responsibilities towards visitors, the institutions they work for, the local community, and the destination (Köroğlu, 2020: 24).

The success of a tourist guide is closely linked to the education they receive and their continuous self-improvement. The theoretical and practical training acquired to become a tourist guide is of great significance for the future of the profession. Furthermore, the professional development of tourist guides who begin working in the sector after their training significantly influences their success. In order to become a tourist guide some certain requirements must be met. These requirements are specified in the laws and regulations published regarding the profession of tourist guiding. One of the requirements is to successfully pass the Tour Guide Admission Exam.

The subject areas for which candidates are responsible for in the Tour Guide Admission Exam are as follows: "General Tourism, Tourism Legislation, Tourism Sociology, History and Tourism Geography of Turkey, General Turkish History and Culture, History of the Ottoman Empire, Archaeology and Mythology, History of Rome, Greece, and Byzantium, General Art History, History of Religions, General Health Knowledge, First Aid, Health Tourism, Tourist Health and Tourist Psychology, Communication Skills and Professional Ethics, History of Anatolian Civilizations, Turkish Folklore, Turkish Language and Literature, Traditional Turkish Handicrafts, Flora and Fauna of Turkey, Natural History, Museology, and Crimes Related to Historical Artifacts." Candidates were given 100 (one hundred) multiple-choice questions based on these topics and were allotted 120 (one hundred twenty) minutes to respond (Republic of Türkiye Ministry of Culture and Tourism, 2025).

In this research, the views of participants regarding the Tour Guide Admission Exam, which is one of the new requirements added to becoming a tourist guide following the amendments in the laws and regulations related to tourist guiding, have been examined. This study focuses on the Tour Guide Admission Exam, which has been implemented for the first time in Turkey, is highly significant as one of the initial investigations on this topic. The

aim of this research is to examine the views of candidates who participated in the Entrance Examination for Tourist Guiding regarding the exam. The evaluation of the exam by individuals who have directly experienced it and their insights for the future will contribute to future examinations. To obtain primary data, a qualitative method known as semi-structured interviews was employed. The participants in the study, selected through purposive sampling, consisted of 18 candidates who took the Entrance Examination for Tourist Guiding. Initially, the participants were informed about the purpose of the study. Subsequently, their demographic information and relevant details (such as educational trips, the locations where they took the exam, etc.) were collected. Questions were posed to understand the participants' experiences, perceptions, and behaviors related to the exam, and their responses were recorded in writing. Each participant was assigned a code, such as K1, K2, ..., K18, based on the interview questions in the written texts. The ethical approval required for the data collection process was obtained from the Giresun University Ethics Committee on March 5, 2025, with decision number 03/147-GD.

The validity of the research has been strengthened, and reliability increased by utilizing various methods. Reporting the collected data and explaining the researcher's process of reaching conclusions are among the key criteria for validity in qualitative research. Including direct quotes from the interviewed individuals enhances validity (Yıldırım & Şimşek, 2021: 282). In this study, information about the research process was provided, and participant views were directly conveyed without alteration in the findings section. Presenting the interview forms for expert review and obtaining approval is an important criterion for ensuring the reliability of the research (Akıncı & Sönmez, 2015: 103). In this process, a comprehensive literature review related to the topic was conducted before developing the interview questions, and the interview form, prepared based on the obtained information, was finalized with the evaluations of two expert academicians.

As part of the research, participants were initially asked questions to gather information about their demographic characteristics. In the subsequent phase, their opinions regarding the exam schedule, announcements, and the cities and centers where the exam was conducted were solicited. Following this, questions related to the content of the exam, the appeals process, and the overall assessment of the exam were posed. The collected data were categorized, systematically organized, and interpreted. To support the general findings, both positive and negative opinions related to the topic were exemplified by the participants.

Upon examining the demographic characteristics of the participants in the study, it was found that they exhibited diversity in terms of gender, age, educational background, and geographical distribution. When examining the comments of the participants in the study, it was noted that they indicated the high cost and fatigue resulting from the exam being conducted in only two cities. They expressed that some answer options were contradictory and mentioned that the appeals process for exam questions was difficult and costly. However, it was observed that they were generally satisfied with the duration of the exam.

To prevent the issues identified by participants in future examinations, it is necessary to increase the number of cities where the exam is conducted and to establish at least one examination center in each geographical region. Additionally, sufficient information regarding the exam subjects and question distribution should be provided, and the institution conducting the exam should share resource information or make it publicly accessible. It is also essential to avoid questions that may cause doubt among candidates when preparing the exam questions. As in many other examinations, publishing all or some of the questions that arise after the exam would allow candidates who

took the tourist guide exam to evaluate themselves. Furthermore, the publication of questions will assist future candidates in understanding the exam format and developing their study strategies. This will also contribute to the relevant educational institutions' review of their course content.

In the future, researchers can conduct qualitative or quantitative studies that approach exams from different perspectives. The processes of tourist guide candidates who succeed or fail in the exam can be examined. Researchers can compare participant comments from future exams with those from the initial exam. Studies can be conducted on the exam contents required to become a tourist guide in different countries.

Ek 1. Etik Kurul İzni

Sayı :E-50288587-050.01.04-74448
Konu :05.03.2025 tarihli ve 03/147-GD
sayılı Etik Kurulu Kararı

T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal Bilimler Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu

06.03.2025

Sayın Doç. Dr. Mehmet Mert PASLI

Kurulumuza sunmuş olduğunuz "*Turist Rehberliği Mesleğe Kabul Sınavına Katılan Adayların Sınava İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*" başlıklı çalışmanız 05.03.2025 tarihli ve 03/147-GD sayılı Etik Kurulumuzca değerlendirilmiş olup etik açıdan **uygun** bulunmuştur.

Bilgilerinize sunulur.

Prof. Dr. Eyüp NEFES
Kurul Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 2075EF8C-1ADA-45C8-BD4A-BD870CB64400 Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/giresun-universitesi-ebys>

Giresun Üniversitesi Rektörlüğü Güre Yerleşkesi Gaziler Mah. Prof.
Ahmet Taner Kışlalı Cad. 28200 Merkez/GİRESUN E-Posta Adresi:
bilgi@giresun.edu.tr İnternet Ağı: www.giresun.edu.tr
Telefon No : (454) 310 10 00 Belgegeçer No : (454) 310 11 19
KEP Adresi : gru@hs01.kep.tr

Bilgi için: Adem USTA
Öğretim Elemanı
Telefon No:(454) 310 11 24

